

Orientació en la complexitat i la diversitat

II Jornada d'orientació acadèmica
i professional de Barcelona

24 de febrer 2011

Plantejament general

Ara fa tres anys, a la I Jornada d'Orientació es plantejava com a repte el construir un model d'orientació de Barcelona.

En les Jornades del 2011 hem analitzat els avenços realitzats en la configuració d'aquest model, en base a l'acció tutorial i al currículum orientador i, com a punts claus de suport, als processos i mecanismes d'informació i orientació per als itineraris de transicions, i altres programes existents.

Els centres educatius i les institucions han avançat en la creació i utilització d'eines de suport a l'orientació, en relació amb l'entorn i les prioritzacions del projecte de cada centre.

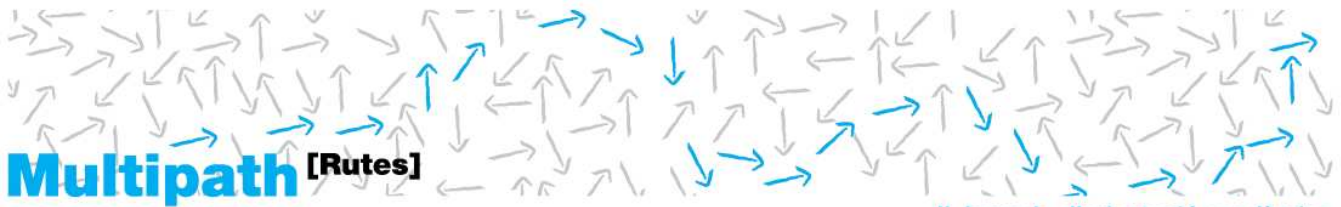
El Consorci d'Educació de Barcelona ha posat a disposició de l'alumnat, el professorat i les famílies dispositius i programes que ajuden als processos d'orientació, tot tenint en compte tres moments d'especial importància per a la coherència de l'acció Educativa: la coordinació entre la primària i la secundària, el caràcter orientador del tractament de la diversificació curricular a la secundària i les transicions que es deriven de la connexió entre la secundària obligatòria i postobligatòria, inclosos els processos de transició escola treball.

Aquest procés de reforçament de les eines orientadores ha coincidit amb un moment social de crisi econòmica que afecta a les realitats dels joves, les famílies i les polítiques d'ocupació i foment de la formació.

L'ampliació del sistema de la formació professional, la creació de passarel·les entre sistemes, la col·laboració amb l'entorn per crear xarxa de recursos, la intensificació de programes de formació basats en els Plans locals d'ocupació i la introducció dels PQPI, ha esdevingut,

Organitza

Col·labora

Orientació en la complexitat i la diversitat

II Jornada d'orientació acadèmica
i professional de Barcelona
24 de febrer 2011

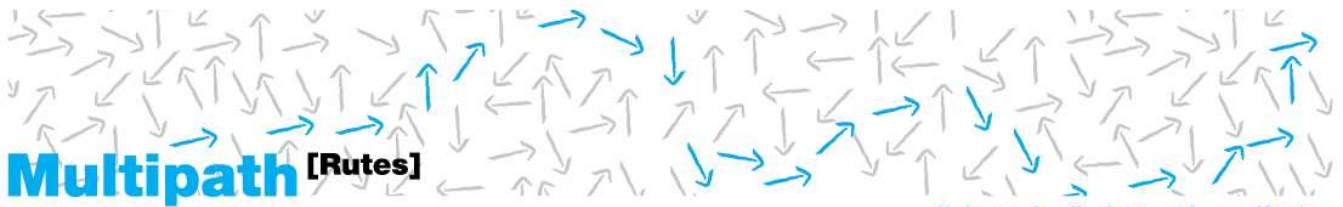
considerat conjuntament, un sistema d'interacció escola –entorn. Es respon al mandat de millorar la qualitat de la formació i l'adquisició de competències mitjançant una utilització completa dels recursos del sistema educatiu fins els 18 anys, i posteriorment, en la formació al llarg de la vida.

La societat s'ha marcat la fita de lluitar contra l'abandonament prematur dels estudis, per millorar les competències bàsiques i professionals dels ciutadans i crear d'aquesta manera més itineraris d'èxit personal i social.

Un altre element que hem volgut introduir en aquesta jornada és que les persones, l'alumnat, el jovent està canviant vertiginosament en les maneres de relació, en les seves interaccions, en la captació i utilització de recursos informatius, lúdics, multiplataforma. Aquest és un aspecte essencial per incorporar a la nostra reflexió sobre la tasca orientadora.

Organitza

Col·labora

Orientació en la complexitat i la diversitat

II Jornada d'orientació acadèmica
i professional de Barcelona
24 de febrer 2011

El punt de partida: Conclusions de la I Jornada d'Orientació acadèmica i professional de Barcelona (28 de maig 2008)

Des de la passada Jornada d'orientació acadèmica i professional del 2008, el Grup de treball d'Orientació ha desenvolupat les seves tasques, amb el convenciment de què, tal com deia el paràgraf final de les conclusions,

“Apostem per un model que segueix posant el focus de l'orientació en la tutoria, però l'acompanya un referent d'orientació en el propi centre que li dona suport i una xarxa de recursos externs correctament articulada que li dona servei.

Pretenem avançar cap a un model que institucionalitzi un Pla d'orientació i tutoria coherent a tots els centres.

Un model d'orientació, en el qual la funció orientadora, d'acompanyament i de guiatge pròpia de la tutoria es vegi reforçada, en l'intern del centre, pel referent d'orientació, i compti, com a recursos externs, amb el recolzament de l'EAP i dels serveis d'orientació que la ciutat posa al seu abast.”

Es van identificar els elements que podrien contribuir a construir aquest model :

- L'aposta per l'autonomia dels centres i la flexibilitat en l'organització curricular al voltant de competències i les mesures que presenta d'atenció a la diversitat.
- La consideració de l'orientació com a matèria transversal, per a la millora la relació entre atenció a la diversitat i la construcció de l'itinerari personal.
- La sistematització i l'ordenació dels recursos de l'entorn per a la diversificació curricular de

Organitza

Col·labora

manera que s'ajustin a les necessitats de l'alumnat i alhora als requeriments normatius.

- La formalització de les funcions del referent d'orientació al centre

L'estat de la qüestió: accions endegades, realitzades i/o consolidades

Durant aquests dos últims anys, el **Grup de treball d'Orientació** treballa en dues línies:

- *La transició a la vida activa de l'alumnat amb barreres per a l'aprenentatge i la participació, amb 3 objectius:*
  - elaborar documentació: guia de recursos
  - fer propostes sobre l'acompanyament de l'alumnat amb NEE durant la postobligatòria
  - tractar l'estat de la qüestió de la Inclusió a la postobligatòria
- *L'orientació al Pla d'Acció Tutorial: Recursos d'informació i orientació, amb 4 àmbits de treball:*
  - els Programes de Qualificació Professional inicial: millora de procés de preinscripció i la Guia informativa dels PQPI.
  - els Itineraris cap a la postobligatòria: guia de recursos, esquemes visuals orientadors per a tutoria i famílies i Carpeta bàsica de l'orientador.
  - el projecte de Vida Professional (ProVP) del CEB -Porta 22 com a recurs d'orientació en els centres de secundària: seguiment de la proposta d'instal·lació a tots els centres de Barcelona .
  - la creació de materials per a l'aula de tutories de 3r i 4t d'ESO

Organitza

Col·labora

La societat s'ha marcat la fita de lluitar contra l'abandonament prematur dels estudis, per millorar les competències bàsiques i professionals dels ciutadans i crear d'aquesta manera més itineraris d'èxit personal i social.

En aquest context, per tal de fer suport als centres educatius en el tema transversal de l'orientació, el Consorci d'Educació de Barcelona impulsa accions i programes de suport que intenten reforçar els punts d'articulació i de connexió entre etapes, en l'estructura del sistema educatiu, com és el pas de la Primària a la Secundària, les transicions entre la secundària obligatòria i la postobligatòria, i el desenvolupament d'eines per al tractament de la diversificació curricular.

Durant aquest temps el programa **Èxit de reforç escolar** treballa per la recuperació d'alumnat amb possibilitats de seguir la secundària, des del començament de l'etapa.

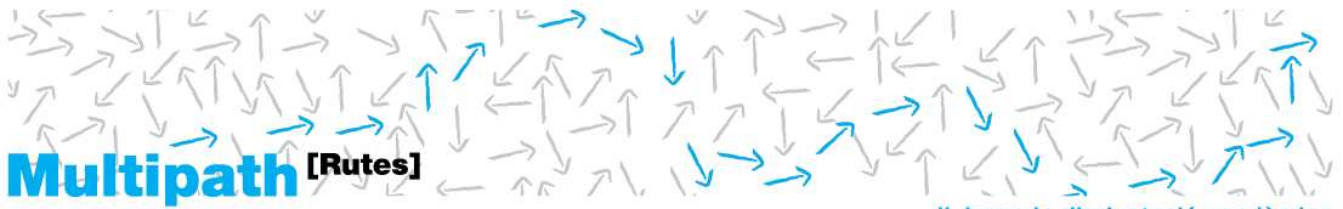
El programa **Èxit 2 -Tecné de suport a la diversificació curricular** experimenta nous mètodes d'adquisició de competències, mitjançant tallers que apropen el currículum a l'entorn productiu, cultural i social més proper i que ajuden al Centre educatiu a la creació d'itineraris significatius i vinculants per a l'alumnat.

El **Pla Jove Formació Ocupació** fa de pont entre el final de la secundària i els Programes de Qualificació Professional Inicial i d'altres recursos de formació oferts a la ciutat per les entitats que treballen la formació i la inserció laboral per a l'alumnat que no gradua.

El **Projecte de Vida Professional** és un programa que neix de la col·laboració entre el Consorci d'Educació i Barcelona Activa per dotar d'espais i plataformes multimèdia a la tasca orientadora dels centres educatius de la ciutat. Durant aquest curs, aquesta eina s'ha ofert a

Organitza

Col·labora

Multipath [Rutes] **Orientació en la complexitat i la diversitat**

II Jornada d'orientació acadèmica
i professional de Barcelona
24 de febrer 2011

tots els centres de secundària obligatòria i postobligatòria de la ciutat, com a eina de reforç de l'acció tutorial i orientadora del centre.

Tots aquests programes més les accions de suport a la preparació a les proves d'accés a grau mitjà de formació professional i la millora de la informació sobre les connexions entre els batxillerats, la formació professional, els ensenyaments artístics i d'especialitzacions, i la formació per a la inserció, així com els Programes Activa't Jove, les cases d'oficis, els punts i centres juvenils d'informació i d'assessorament acadèmic, conformen una **xarxa de suport** als Plans d'Acció Tutorial dels centres de Secundària, i contribueix a la creació dels propis itineraris individuals cap a la inserció.

Aquesta xarxa intenta ajudar a que l'alumnat no abandoni els itineraris de formació, aprofiti el sistema educatiu fins assolir la més alta qualificació possible i ingressi en itineraris d'inserció amb garanties d'èxit.

L'orientació acadèmica i professional a la Llei d'educació

Per lligar la feina feta amb els plantejaments de l'orientació amb perspectives de futur, caldria fer una lectura de la Llei d'educació, on s'estableix el marc d'actuació delimitat per aquestes línies:

- El lligam de la convivència amb l'ús d'instruments d'orientació, estímul i esmena de l'actitud i conducta, en col·laboració amb la família.
- La definició de l'acció tutorial com a conjunt de mesures de seguiment individual i col·lectiu amb objectius de desenvolupament personal, acadèmic i professional, amb la implicació de la família.

Organitza

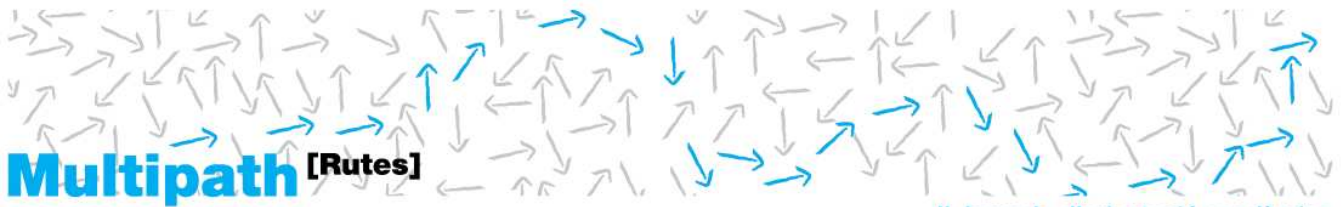
Col·labora

- La implementació a la secundària obligatòria d'un sistema global d'orientació, professional i acadèmica que permeti a l'alumnat conèixer les característiques del sistema formatiu i productiu a fi d'escollir les opcions formatives adequades a llurs aptituds i preferències.
- La coordinació entre centres de batxillerat i de formació professional, junt amb l'acció tutorial al batxillerat, per reforçar i diversificar les perspectives acadèmiques i professionals de l'alumnat.
- La consideració de la inserció laboral i de la qualificació professional, com a un procés que necessita el suport de la informació i l'orientació professional corresponents.
- La transició al treball i a la vida adulta i les accions específics d'inserció laboral, amb un èmfasi especial en les competències professionals i en la cultura del treball i de la iniciativa emprenedora.
- El reforçament de la tutoria als ensenyaments postobligatoris.

LÍNIES DE TREBALL

En aquest marc, ens atrevim a assenyalar algunes de les línies de treball ja iniciades i, d'altres noves que surten de la reflexió d'aquesta jornada, quant a la tasca orientadora:

- Millorar la connexió entre la secundària obligatòria i els Programes de Qualificació Professional Inicial, inclosa l'oferta de programes a la ciutat.

Orientació en la complexitat i la diversitat

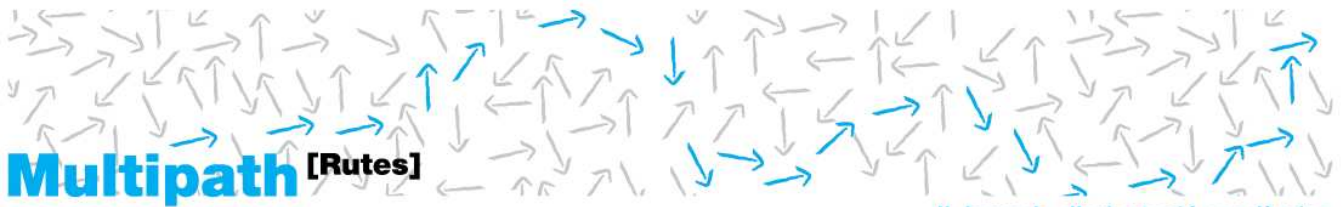
II Jornada d'orientació acadèmica
i professional de Barcelona
24 de febrer 2011

- Millorar els processos d'informació, d'orientació i d'accés a la Formació Professional de Grau Mitjà.
- Millorar l'operativitat dels programes de ciutat per a la formació i la inserció, mitjançant la coordinació i oferta de recursos d'acord amb les demandes.
- Enfocar l'acció tutorial i orientadora del Batxillerat al conjunt de sortides possibles.
- Treballar per lligar les actuacions o experiències dels programes de suport amb la pràctica curricular i organitzativa del centre, de manera que algunes de les accions siguin veritables itineraris de formació, per a persones diverses.
- Millorar el funcionament del Pla d'Acció tutorial, per què la tasca del professorat tutor no sigui aïllada, tingui ressò, continuïtat i s'emmarqui en el projecte d'orientació, liderat pel professorat d'orientació educativa en el marc del projecte de centre.
- Atendre les noves necessitats de la tutoria dels cicles formatius de Grau Mitjà de l'FP.
- Entomar el repte de fer un bon servei d'integració a la secundària de les persones amb necessitats educatives especials, tot procurant que l'orientació i les derivacions es coordinin amb els recursos disponibles, fent especial seguiment dels processos d'integració a la Formació Professional.
- Fer un canvi cultural, per què, els i les professionals passem a una correcta gestió

Organitza

Col·labora

Barcelon^a activa

Orientació en la complexitat i la diversitat

II Jornada d'orientació acadèmica
i professional de Barcelona
24 de febrer 2011

de la documentació i la informació en temps real, de manera que els ajuts del professorat orientador siguin vius i entenedors per a les persones usuàries, i especialment per què hi participi, triï i construeixi el seu propi itinerari, acompanyat.

- Utilització habitual de les tecnologies de la informació i la comunicació, perquè la xarxa de recursos sigui efectiva i dinàmica
- Quant a la xarxa de ciutat, hem de treballar per què la relació entre recursos externs i interns del centre es compassin als processos de cada pla d'acció tutorial i a cada moment del desenvolupament curricular, de manera que no siguin un producte estrany o excepcional, sinó part d'una nova metodologia de treball, lligada al projecte de centre.

En definitiva, tornem a apostar per la tutoria, el projecte d'orientació i la xarxa de recursos. L'administració educativa ha renovat l'organització d'una eina integradora per concretar, acompanyar i liderar aquesta aposta: els equips d'assessorament i orientació psicopedagògica.

Organitza

Col·labora